

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра обліку і аудиту

06-02-136

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

та завдання до проведення практичних занять з навчальної
дисципліни «**Облік міжнародних операцій**» студентами
спеціальності 8.03050301 «Міжнародна економіка»
денної форми навчання

Європейська кредитно-трансферна система

Рекомендовано методичною
комісією за спеціальністю
8.03050301 «Міжнародна
економіка»
Протокол № 7
від «7» квітня 2015 р.

Рівне – 2015

Методичні вказівки та завдання для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Облік міжнародних операцій» студентами спеціальності 8.03050301 «Міжнародна економіка» денної форми навчання / *О.О. Осадча*. – Рівне: НУВГП, 2015. – 29 с.

Упорядник: *Осадча О.О.*, к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Відповідальна за випуск: *Лазаришина І. Д.*, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	3
2.	Тематичний зміст дисципліни.....	4
3.	Теми та зміст практичних занять.....	7
4.	Методичні рекомендації та завдання для проведення практичних занять.....	8
5.	Рекомендована література.....	28

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Облік міжнародних операцій» вивчається студентами денної форми навчання згідно з навчальним планом.

Мета дисципліни «Облік міжнародних операцій» – формування у студентів системи знань з методології, методичного й організаційно-технічного забезпечення обліку міжнародних операцій відповідно до міжнародних та національних принципів і стандартів фінансової звітності.

Завдання дисципліни «Облік міжнародних операцій» полягають у вивченні:

- 1) умов і механізмів проведення підприємствами міжнародних операцій на ринках валют, товарів, послуг, інвестицій;
- 2) правильного відображення в бухгалтерському обліку договірних відносин в експортно-імпортній, товарообмінній, інвестиційній та інших видах міжнародної діяльності;
- 3) організаційного й технічного забезпечення розрахунків за міжнародними операціями з використанням сучасних методів та інструментів;
- 4) організаційного й технічного забезпечення розрахунків за міжнародними операціями з використанням сучасних методів та інструментів.

Предмет навчальної дисципліни: договірні відносини між суб'єктами міжнародної економічної діяльності, відображені в бухгалтерському обліку й фінансовій звітності в процесі управління та контролю.

Вивчивши дисципліну «Облік міжнародних операцій» студенти **повинні знати:**

- методологію обліку та напрями її розвитку;
- принципи та стандарти бухгалтерського обліку та звітності;
- законодавчо-нормативну базу з обліку міжнародних операцій;
- вимоги щодо змісту та форми зовнішньоекономічних контрактів;
- правила та особливості вимог національної податкової системи щодо зовнішньоекономічних операцій суб'єктів господарювання;
- форми міжнародних розрахунків і специфіку їх застосування;

– методи забезпечення облікового процесу із застосуванням сучасних інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

Також студенти **повинні вміти**:

- розробляти, впроваджувати й удосконалювати облікову політику підприємств, що здійснюють міжнародну економічну діяльність;
- обґрунтовувати оптимальні варіанти поставки товарів і послуг згідно з умовами ІНКОТЕРМС;
- визначати первісну вартість матеріальних активів, отриманих за зовнішньоекономічними контрактами;
- відображати в обліку операції з придбання та продажу іноземної валюти;
- організовувати та здійснювати облік імпорتنих, експортних, товарообмінних, інвестиційних операцій та операцій з давальницькою сировиною;
- проводити облік та аналізувати ефективність специфічних міжнародних операцій;
- контролювати підготовку і виконання міжнародних договорів та контрактів;
- здійснювати пошук резервів покращення управлінських рішень на основі обліково-аналітичної інформації.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Нормативно-законодавчі аспекти міжнародних операцій

Тема 1. Міжнародна діяльність та організація обліку міжнародних операцій

Поняття та сутність міжнародної діяльності. Основні завдання курсу та принципи міжнародної діяльності.

Види міжнародної діяльності, завдання їх обліку та аналізу.

Стандартизація та організація бухгалтерського обліку в міжнародному масштабі.

Правова основа регулювання обліку підприємств в Україні при здійсненні міжнародної діяльності. Особливості організації бухгалтерського обліку у розрізі відкриття окремих рахунків

аналітичного обліку. Стандарти та принципи, що застосовуються в обліку міжнародних операцій.

Тема 2. Основні положення договорів (контрактів) у міжнародній діяльності

Зовнішньоекономічний контракт (зміст, будова, терміни, категорії та документація) як основне джерело інформації для відображення у бухгалтерському обліку операцій, що є предметом контракту. Види міжнародних контрактів.

Особливості документального оформлення діяльності підприємств при здійсненні міжнародних операцій.

Змістовий модуль 2. Загальні засади експортно-імпортової діяльності

Тема 3. Іноземна валюта та розрахунки в міжнародній діяльності

Загальні вимоги щодо обліку валютних коштів. Поняття валютних цінностей та операції з ними.

Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.

Облік купівлі та продажу іноземної валюти.

Тема 4. Облік імпортованих операцій

Поняття імпортованих операцій та передумови їх здійснення. Заходи митно-тарифного регулювання. Види мита та митних платежів. Порядок митного оформлення вантажу.

Документальне оформлення та облік імпортованих операцій. Оподаткування імпортованих операцій.

Особливості обліку імпорту робіт та послуг. Облік авансів, сплачених іноземному постачальнику.

Тема 5. Облік експортних операцій

Поняття експорту та особливості здійснення експортних операцій.

Документальне оформлення та облік експортних операцій. Оподаткування експортних операцій.

Облік авансів, отриманих від іноземного покупця.

Тема 6. Облік товарообмінних (бартерних) операцій

Поняття та облік бартерних операцій. Індикативні ціни.

Особливості відображення в обліку експортної та імпоротної частини бартерних операцій у зовнішній торгівлі.

Спеціальні режими при здійсненні бартерних операцій – застава, гарантія та їх відображення в системі бухгалтерського обліку.

Тема 7. Облік операцій з давальницькою сировиною

Поняття давальницької сировини та сутність операцій з нею. Різні види міжнародних операцій з давальницькою сировиною: експорт давальницької сировини, імпорт, реалізація готової продукції у країні переробки, в треті країни, повернення в країну замовника, спільна реалізація готової продукції, компенсація витрат за переробку сировини.

Порядок обліку операцій з давальницькою сировиною.

Тема 8. Облік міжнародних інвестиційних операцій

Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України. Види та форми іноземних інвестицій.

Особливості обліку отримання інвестицій в іноземній валюті.

Облік формування та використання прибутку в спільних підприємствах.

Тема 9. Облік специфічних міжнародних операцій

Облік лізингових, реекспортних, реімпорتنних операцій, облік консигнаційних та комісійних операцій, комплексне будівництво об'єктів за кордоном, надання та отримання технічної і гуманітарної допомоги.

Облік нематеріальних активів, виражених в іноземній валюті.

Особливості обліку на підприємствах, створених за участю іноземного капіталу на митній території України.

Облік розрахунків по відрядженню за кордон.

Переоцінка кредиторської та дебіторської заборгованості.

3. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Проведення практичних занять з дисципліни «Облік міжнародних операцій» передбачає розгляд передбачених робочою програмою і прочитаних на лекціях тем та виконання декількох практичних завдань. Теми та зміст практичних занять відповідно до робочої програми подано у табл. 1.

Таблиця 1

Теми та зміст практичних занять з дисципліни «Облік міжнародних операцій»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Нормативно-законодавчі аспекти міжнародних операцій		
1.	Вивчення організації обліку міжнародних операцій	2
2.	Опрацювання основних положень договорів (контрактів) у міжнародній діяльності. Розв'язування задач	2
Змістовий модуль 2. Загальні засади експортно-імпоротної діяльності		
3.	Облік розрахунків в міжнародній діяльності. Розв'язування задач	2
4.	Методика обліку імпорتنих операцій. Розв'язування задач	4
5.	Методика обліку експортних операцій. Розв'язування задач	4
Змістовий модуль 3. Облік інших міжнародних операцій		
6.	Методика обліку бартерних операцій. Розв'язування задач	2
7.	Методика обліку операцій з давальницькою сировиною. Розв'язування задач	3
8.	Методика обліку міжнародних інвестиційних операцій. Розв'язування задач	3
9.	Методика обліку специфічних міжнародних операцій (лізингових, реекспортних та реімпорتنних, консигнаційних та комісійних). Розв'язування задач	2
	Разом:	24

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

ТЕМА: «ВИВЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ»

План заняття:

1. Сутність міжнародної діяльності та її види.
2. Стандартизація та організація бухгалтерського обліку в міжнародному масштабі.
3. Правова основа регулювання обліку підприємств в Україні при здійсненні міжнародної діяльності.

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: вивчення студентами теоретичних аспектів міжнародної діяльності та визначення загальних засад організації бухгалтерського обліку міжнародних операцій.

Завдання 1.1

Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміну.

Таблиця 2

Термін	Визначення
(1) Представництво іноземного суб'єкта господарської діяльності	(А) Фізичні особи (громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства), що постійно проживають на території України, в тому числі й ті, що тимчасово перебувають за кордоном.
(2) Іноземні суб'єкти господарської діяльності	(Б) Юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо) з місцем розташування за межами України, що створені і діють відповідно до законодавства іноземної держави.
(3) Резидент	(В) Суб'єкти господарської діяльності, що мають постійне місце розташування або постійне місце проживання за межами України.
(4) Нерезидент	(Г) Установа або особа, яка представляє інтереси іноземного суб'єкта господарської діяльності в Україні і має на це належним чином оформлені відповідні повноваження.

Завдання 1.2

Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміну.

Таблиця 3

Термін	Визначення
(1) Комітент	(А) Посередник, який сприяє здійсненню різних угод (комерційних, кредитних, страхових тощо) між зацікавленими сторонами-клієнтами за їх дорученням та за їх рахунок.
(2) Комісіонер	(Б) Особа, яка професійно займається посередництвом у сфері купівлі та продажу товарів, цінних паперів, страхування.
(3) Агент	(В) Фізична або юридична особа, яка від свого імені та за свій рахунок здійснює перепродаж товарів.
(4) Брокер	(Г) Посередник, який представляє інтереси довірителя на певному ринку за узгодженою номенклатурою товарів.
(5) Маклер	(Д) Власник товару.
(6) Дистриб'ютор	(Е) Купує товар, але виступає для покупця стороною договору.
(7) Дилер	(Ж) Діють від імені і за рахунок доручителя.
(8) Повірена особа	(З) Збутовий торговий посередник, який укладає з фірмою-виробником агентську угоду на право продажу продукції на певній території протягом узгодженого терміну.

Завдання 1.3

Знайти відповідне відношення операцій до класифікаційної ознаки

Таблиця 4

Класифікаційна ознака	Визначення виду операції
1	2
(1) За напрямками торгівлі	(А) Зустрічні закупівлі, бартер, переробка давальницької сировини та інші.
(2) За групами товарів	(Б) <i>Фінансові</i> - кредитування, страхування, здійснення платежів. <i>Виробничі</i> — лізинг, кооперація, спільне підприємство. <i>Інвестиційні</i> .

1	2
(3) За ступенем готовності товару до продажу	(В) Купівля-продаж ліцензій, «ноу-хау», факторинг, франчайзинг, консалтинг, інжиніринг, реінжиніринг, інформаційний обмін, туризм, послуги зв'язку, транспортне обслуговування.
(4) Товарообмінна торгівля	(Г) Купівля-продаж машин та устаткувань, сировинних та інших.
(5) Торгівля науково-технічними досягненнями та надання послуг	(Д) Постачання готової продукції, вузлів і деталей для зборки, комплектного устаткування тощо.
(6) Торгово-посередницька діяльність	(Е) Аукціон, міжнародні торги, біржова торгівля.
(7) Інша торгівля	(Ж) Консигнаційні, комісійні, агентські, брокерські.
(8) За структурними ознаками	(З) Експортні, імпортні, реекспортні, реімпортні, транзитні.

Завдання 1.4

Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміну ліцензії

Таблиця 5

Термін	Визначення
1	2
(1) Анти-демпінгова	(А) Право на імпорт в Україну певного товару, який є об'єктом спеціального розслідування або спеціальних заходів.
(2) Ком-пенсаційна	(Б) Дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом певного періоду з визначенням його загального обсягу.
(3) Спеціальна	(В) Разовий дозвіл, що має іменний характер і видається для здійснення кожної окремої операції на період не менший, ніж той, що є необхідним для здійснення експортної (імпортної) операції.
(4) Генеральна	(Г) Відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції на певний товар або з певною країною протягом періоду дії режиму ліцензування з цього товару.
(5) Відкрита	(Д) Право на імпорт в Україну відповідного товару, який є об'єктом антидемпінгового розслідування та/або антидемпінгових заходів.

1	2
(6) Разова	(Е) Право на імпорт в Україну певного товару, який є об'єктом антисубсидійного розслідування або компенсаційних заходів.

Питання для обговорення:

1. Назвіть предмет та об'єкти вивчення курсу «Облік міжнародних операцій»?
2. Дайте характеристику суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності: резиденти та нерезиденти.
3. Які форми зовнішньоекономічної діяльності підприємства передбачені чинним законодавством?
4. Чим відрізняється реекспорт від реімпорту?
5. Охарактеризуйте види зовнішньої торгівлі.
6. Назвіть основні принципи зовнішньоекономічної діяльності України.
7. Як здійснюється державне регулювання міжнародних економічних операцій?
8. Вкажіть законодавчі та нормативні акти, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність в Україні.
9. Розкрийте методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
10. Охарактеризуйте види ліцензій, порядок їх отримання та види квот.

Література: [2, с. 5-38; 4, с. 5-17; 7].

Практичне заняття № 2

ТЕМА: «ОПРАЦЮВАННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ДОГОВОРІВ (КОНТРАКТІВ) У МІЖНАРОДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ»

План заняття:

1. *Сутність, особливості та види міжнародних контрактів*
2. *Особливості документального оформлення діяльності підприємств при здійсненні міжнародних економічних операцій.*

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок студентів з документального оформлення діяльності підприємств при здійсненні міжнародних економічних операцій.

Завдання 2.1

Українське підприємство ПАТ «Креатив» планує укласти угоду з німецькою фірмою «Wirksamkeit» на імпорт холодильних камер. У зв'язку з цим необхідно провести аналіз різних умов транспортування для укладання договору і обрати найбільш вигідний варіант. Контракт з цим партнером укладається вперше.

Підприємством розглядається два варіанти (табл. 6).

Таблиця 6

Варіанти витрат на імпорт холодильних камер

Вихідні дані	Варіант 1	Варіант 2
1. Сума контракту.	300000 євро	300000 євро
2. Вартість однієї партії (всього 5 партій)	50000 євро	50000 євро
3. Базисні умови.	СІF	DDU
4. Транспорт.	Морський	Авто
5. Терміновість.	4 діб	4 діб
6. Транспортування:	1200 євро	2000 євро
- перевезення;	600 євро	1600 євро
- навантаження;	100 євро	280 євро
- розвантаження;	100 євро	120 євро
- фрахт.	400 євро	-
7. Страхування.	400 євро	800 євро
8. Тара.	300 євро	300 євро
9. Загальна вартість партії.	51900 євро	53100 євро

Курс НБУ 24,76 грн./євро.

Ввізне мито 18%.

ПДВ — 20%.

Завдання: розрахувати витрати підприємства по двох варіантах і визначити найбільш дешевий і придатний для укладення зовнішньоекономічного контракту.

Питання для обговорення:

1. Поняття та функції зовнішньоекономічного договору.
Основні умови зовнішньоекономічного контракту.

2. Які види договорів існують у міжнародній практиці?
3. Охарактеризуйте структуру зовнішньоекономічного договору.
4. Назвіть вимоги до контрактів купівлі-продажу.
5. Вкажіть особливості реалізації товарообмінної (бартерної) угоди.
6. В чому полягає суть правил «Інкотермс»?
7. Як визначається сума контракту?
8. Умови міжнародних розрахунків.
9. Транспортні умови зовнішньоекономічних угод.
10. Які договори підлягають реєстрації в Міністерстві економіки?
11. Яким чином в бухгалтерському обліку відображаються зобов'язання за міжнародними економічними контрактами?

Література: [2, с. 48-97; 4, с. 20-34].

Практичне заняття № 3

ТЕМА: «ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ В МІЖНАРОДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ»

План заняття:

1. Загальні вимоги щодо обліку валютних коштів.
2. Розрахунки в міжнародній діяльності

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок студентів з обліку валютних коштів, здійснення розрахунків в міжнародній діяльності.

Завдання 3.1

ТОВ «Інновація» подало заявку в банк про продаж 25000 доларів США. Курс продажу на МВРУ 23,2 грн./\$.

Курс НБУ на дату списання коштів з валютного рахунку — 22,89 грн./\$. Комісійна винагорода банку — 100 грн.

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;

3. здійснити розрахунки.

Завдання 3.2

ТОВ «Інвестсервіс» 10.06.20XX р. на валютний рахунок був зарахований аванс від нерезидента на суму 23000\$. Курс НБУ на дату зарахування авансу — 24,15 грн./\$.

На дату складання балансу 30.06.20XX р. курс НБУ — 24,02 грн./\$.

12.07.20XX р. нерезиденту був відвантажений товар, згідно контракту. Курс НБУ на 12.07. — 23,99 грн./\$.

Завдання:

- скласти журнал реєстрації господарських операцій;
- вказати первинні документи;
- розрахувати курсову різницю.

Завдання 3.2

ПАТ «Креатив» уклало угоду з німецьким підприємством на поставку обладнання на суму 4 000 000 євро.

02.10.20XX р. відповідно до контракту українське підприємство перерахувало аванс нерезиденту.

07.11.20XX р. імпорتنний товар надійшов на територію України.

Митні витрати: мито – 15% митної вартості обладнання, митне оформлення – 2500 грн.

Транспортні витрати: 84 000 грн. з ПДВ за доставку обладнання від кордону України здійснено ТОВ «Експрес».

Курси НБУ на дати здійснення операцій (грн./EUR):

02.10.20XX р. – 29,56

31.10.20XX р. – 30,18

07.11.20XX р. – 31,42

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити всі необхідні розрахунки.

Питання для обговорення:

1. В чому полягає відмінність між операціями з валютними цінностями та операціями в іноземній валюті?
2. Які існують групи валют?

3. Розкрийте особливості бухгалтерського обліку сум в іноземній валюті.

4. Який документ регулює використання іноземної валюти суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності? Вкажіть можливі напрями її використання.

5. Коли виникає монетарна стаття балансу?

6. Як умовно поділяються курсові різниці?

7. Коли виникає немонетарна стаття балансу?

8. Назвіть документи, які складаються при купівлі іноземної валюти.

9. Які ресурси в іноземній валюті не підлягають продажу?

10. На яких рахунках відображається курсова різниця?

Література: [2, с. 140-175, 181-213; 4, с. 56-78].

Практичне заняття № 4

ТЕМА: «МЕТОДИКА ОБЛІКУ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ»

План заняття:

1. *Поняття імпорتنих операцій*

2. *Види мита та митних платежів*

3. *Порядок митного оформлення вантажу*

4. *Оподаткування імпорتنих операцій*

5. *Документальне оформлення та облік імпорتنих операцій*

Кількість годин: 4 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок студентів з обліку імпорتنих операцій.

Завдання 4.1

ПАТ «Креатив» уклало угоду з німецьким підприємством на поставку обладнання на суму 4 000 000 євро.

02.10.20XX р. відповідно до контракту українське підприємство перерахувало аванс нерезиденту.

07.11.20XX р. імпорتنий товар надійшов на територію України.

Митні витрати: мито – 15% митної вартості обладнання, митне оформлення – 2500 грн.

Транспортні витрати: 84 000 грн. з ПДВ за доставку обладнання від кордону України здійснено ТОВ «Експрес».

Курси НБУ на дати здійснення операцій (грн./EUR):

02.10.20XX р. – 29,56

31.10.20XX р. – 30,18

07.11.20XX р. – 31,42

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити всі необхідні розрахунки.

Завдання 4.2

ТОВ «Гера» займається виробництвом меблів та уклало угоду з італійською фірмою на імпорт обладнання.

Угодою передбачено імпорт на суму 7500\$. Всі витрати з транспортування та страхування сплачує нерезидент.

26.10 поточного року товар надійшов на митну територію України.

Під час митного оформлення ТОВ «Гера» сплатило:

- акцизний збір — 5%;
- митний збір — 0,3%;
- мито — 8%.

01.11 поточного року вітчизняним підприємством були перераховані кошти нерезиденту в рахунок погашення кредиторської заборгованості.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./ \$
26.10	23,85
30.10	23,40
01.11	23,12

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити всі необхідні розрахунки;
4. визначити фінансовий результат від здійснення імпорту товару.

Питання для обговорення:

1. Що таке імпортна операція?
2. Особливості документального оформлення операцій з імпорту.
3. Заходи нетарифного регулювання імпорту.
4. Що є базою оподаткування імпортних операцій?
5. Як складається облікова ціна імпортних товарів?
6. Синтетичний облік імпортних операцій.
7. Як ведеться аналітичний облік розрахунків з іноземними постачальниками?
8. Які платежі необхідно сплатити при ввезенні імпортних товарно-матеріальних цінностей? Як вони відображаються в обліку?
9. Які особливості обліку авансів?
10. В чому полягають особливості документального оформлення та відображення в бухгалтерському обліку імпорту робіт та послуг?

Література: [2, с. 250-282; 9].

Практичне заняття № 5

ТЕМА: «МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ»

План заняття:

1. *Поняття експорту та особливості здійснення експортних операцій.*
2. *Особливості оподаткування експортних операцій.*
3. *Документування та облік операцій з експорту.*

Кількість годин: 4 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок студентів з обліку експортних операцій.

Завдання 5.1

ПАТ «Інновація» уклало угоду з іноземною фірмою на експорт товарної продукції.

Вартість контракту склала 10 000 дол. США.

10.04.20XX р. відповідно до контракту надійшов аванс від іноземної фірми.

12.04.20XX р. товарна продукція була відвантажена нерезиденту. Фактична вартість відвантажених товарів 180 000 грн.

Під час митного оформлення товарної продукції понесено митні витрати: мито – 12% митної вартості обладнання, витрати на митне оформлення 1400 грн.

Курси НБУ на дати здійснення операцій (грн./USD):

10.04.20XX р. – 27,76

12.04.20XX р. – 27,81

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити всі необхідні розрахунки.

Завдання 5.2

Між ТОВ «Хайсервіс» та французькою фірмою укладена угода про надання послуг реклами парфумів в Україні протягом 20 днів, контрактна вартість яких склала 7000 євро.

Умовами контракту передбачається, що розрахунки з підприємством ТОВ «Хайсервіс» будуть проведені після успішної реклами.

22.03 поточного року було підписано акт виконаних послуг. Курс НБУ – 26,15 грн./євро. Собівартість послуг склалася з таких витрат:

- заробітна плата робітникам виставки (разом з нарахуванням на з/плату) – 15000 грн.;
- оренда виставочного приміщення 1500 грн. (без ПДВ);
- транспортні витрати та вантажні роботи – 2000 грн. (з ПДВ);
- страхові витрати – 1000 грн.

31.03 поточного року курс НБУ – 26,18 грн./євро.

5.04 поточного року надійшла іноземна валюта від нерезидента. Курс НБУ – 26,25 грн./євро.

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити всі необхідні розрахунки;
4. визначити фінансовий результат від здійснення експорту.

Питання для обговорення:

1. Що таке експорт та які види експортних операцій ви знаєте?
2. Дайте характеристику митному режиму експорту.
3. Перерахуйте заходи нетарифного регулювання експорту.
4. Які документи необхідно надати митниці для здійснення експортної поставки?
5. Яким чином експортні операції відображаються на рахунках бухгалтерського обліку?
6. Особливості оподаткування експортних операцій.
7. Який порядок стягнення ПДВ з товарів, що продаються на експорт?
8. В яких випадках валютна виручка від експорту товарів, робіт, послуг може надходити на валютний рахунок резидента не в повному обсязі?
9. В яких випадках у зв'язку з ненадходженням експортної валютної виручки до резидента не застосовуються штрафні санкції?
10. В чому полягають особливості відображення в бухгалтерському обліку експортних операцій з попередньою оплатою?

Література: [2, с. 303-349; 9].

Практичне заняття № 6

ТЕМА: «МЕТОДИКА ОБЛІКУ БАРТЕРНИХ ОПЕРАЦІЙ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ»

План заняття:

1. *Поняття зовнішньоекономічного бартеру та основні вимоги до його здійснення.*
2. *Механізм оцінки товарообмінних операцій.*
3. *Особливості відображення в обліку експортної та імпоротної частини бартерних операцій у зовнішній торгівлі.*

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок студентів з обліку бартерних операцій.

Завдання 6.1

22.04 поточного року відповідно до бартерного зовнішньоекономічного договору були отримані матеріали від нерезидента. Контрактна вартість угоди — 10000 доларів США. Курс НБУ — 22,18 грн./\$.

Митні витрати:

- мито — 8%;
- митний збір — 0,2%.

30.04 поточного року курс НБУ — 22,22 грн./\$.

12.05 поточного року була відвантажена товарна продукція. Курс НБУ — 22,20 грн./\$. Балансова вартість товарної продукції — 140 000 грн.

Митні витрати:

- митний збір — 0,4%.

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити необхідні розрахунки

Завдання 6.2

ПАТ «Інновація» уклало зовнішньоекономічну бартерну угоду з іноземною фірмою на суму 18000 доларів США.

Умови контракту:

- перша операція — резидент надає послуги нерезиденту на суму 18000 доларів США, для застосування їх за межами митної території України;
- друга операція — імпорт товарів від нерезидента на суму 18000 доларів США.

17.07 було підписано акт наданих послуг з нерезидентом на суму 18000 доларів США. Курс НБУ — 25,15 грн./\$.

Фактична вартість наданих послуг склала 350000 грн.

31.07 курс НБУ — 25,16 грн./\$.

10.08 надійшли товари від нерезидента на суму 10000 доларів, курс НБУ 25,13 грн./\$.

Під час митного оформлення було сплачено:

- мито — 15%;
- митні збори — 1%.
- транспортній організації за надані послуги транспортування

— 8000 грн. (без ПДВ).

- іноземній страховій компанії — 1200 доларів США.

У зв'язку зі зміною вартості наданих послуг між контрагентами було укладено доповнення до бартерної угоди, яке передбачало погашення заборгованості валютними коштами.

18.08 була погашена заборгованість нерезидентом. Курс НБУ — 25,19 грн./\$.

20.08 було здійснено продаж іноземної валюти за курсом МВРУ — 25,14 грн./\$.

22.08 було зараховано еквівалент проданої іноземної валюти.

Курс НБУ:

- на день продажу — 25,12 грн./\$;
- на день зарахування — 25,15 грн./\$.

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити необхідні розрахунки.

Питання для обговорення:

1. Розкрити загальні поняття бартерних операцій.
2. Основні вимоги до бартерної угоди.
3. Порядок митного оформлення бартерних операцій.
4. Які особливості розрахунку сум бартерних операцій?
5. Індикативна ціна.
6. Справедлива вартість.
7. Звичайна ціна на продукцію.
8. Бухгалтерський облік бартерних операцій.
9. Назвіть об'єкти контролю у зовнішньоекономічному бартері.
10. Вкажіть дату виникнення податкових зобов'язань при здійсненні бартерних операцій.

Література: [2, с. 346-363; 8].

Практичне заняття № 7

**ТЕМА: «МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З
ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ
ЗАДАЧ»**

План заняття:

1. Операції з давальницькою сировиною. Замовник і виконавець переробки.
2. Укладання договору на переробку давальницької сировини.
3. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
4. Форми розрахунків за послуги переробки давальницької сировини.
5. Бухгалтерський облік операцій з давальницькою сировиною.

Кількість годин: 3 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок студентів з документального оформлення та обліку операцій з давальницькою сировиною.

Завдання 7.1

Замовником-нерезидентом на адресу виконавця-резидента відвантажена давальницька сировина, контрактна вартість якої складає 6000 доларів США.

На дату митного оформлення давальницької сировини курс НБУ — 25,4 грн./\$.

Контрактна вартість послуг з переробки давальницької сировини — 900 доларів США.

На дату підписання акта виконаних послуг з переробки давальницької сировини курс НБУ склав 25,33 грн./\$.

На дату надходження валюти за оплату послуг з переробки давальницької сировини курс НБУ склав 25,27 грн./\$.

Фактична виробнича собівартість послуг з переробки давальницької сировини — 22050 грн.

За митне оформлення при ввезенні давальницької сировини і при вивезенні готової продукції сплачені митні збори — 100 грн.

Ввізне мито стягується за ставкою 15%.

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити необхідні розрахунки

Завдання 7.2

02.04 поточного року від іноземної фірми — замовника на адресу ТОВ «Імпульс» (виконавця) надійшла давальницька сировина.

Контрактна вартість давальницької сировини, згідно укладеної угоди, 45000 доларів США.

На дату митного оформлення давальницької сировини курс НБУ — 23,20 грн./\$

Під час митного оформлення ввезення давальницької сировини для переробки, підприємство сплатило митні збори у сумі 2280 грн. і видало простий вексель на суму ПДВ та мита. (ввізне мито — 12%)

Контрактна вартість послуг з переробки давальницької сировини — 6000 доларів США.

Фактична виробнича собівартість послуг з переробки давальницької сировини — 88000 грн.

24.04 поточного року було підписано акт виконаних послуг з переробки давальницької сировини і відвантажена готова продукція (за вирахуванням частини, яка залишається у виконавця в рахунок сплати послуг переробки).

Курс НБУ — 23,22 грн./\$.

Під час митного оформлення вивезення готової продукції ТОВ «Імпульс» погасило простий вексель на суму ПДВ та ввізного мита і сплатило митний збір у сумі — 2230 грн.

26.04 поточного року була оформлена ВМД на частину готової продукції, яка залишається у виконавця в рахунок сплати послуг переробки (без її вивезення за межі митної території України). Курс НБУ — 23,24 грн./\$.

Під час митного оформлення «ввезення» готової продукції ТОВ «Імпульс» сплатило:

- митні збори — 0,5%;
- ввізне мито — 10%.

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити необхідні розрахунки.

Питання для обговорення:

1. Розкрийте поняття давальницької сировини.
2. Дайте характеристику митного режиму переробки давальницької сировини на митній території України.
3. Який порядок обчислення вартості давальницької сировини в готовій продукції?
4. Порядок відображення операцій з переробки давальницької сировини в синтетичному і аналітичному обліку.
5. Назвіть особливості документального оформлення операцій з давальницькою сировиною при ввезенні її на митну територію України іноземним замовником.
6. Документальне оформлення операцій з давальницькою сировиною при вивезенні давальницької сировини за межі митної території України з метою виготовлення готової продукції.
7. Охарактеризуйте порядок оподаткування операцій з давальницькою сировиною.
8. Відображення в обліку операцій з давальницькою сировиною у випадку оплати за послуги коштами.
9. Відображення в обліку операцій з давальницькою сировиною при оплаті за переробку сировиною.
10. Відображення в обліку операцій з давальницькою сировиною при оплаті за переробку готовою продукцією.

Література: [2, с. 513-531; 5].

Практичне заняття № 8

ТЕМА: «МЕТОДИКА ОБЛІКУ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ»

План заняття:

1. *Організація та регулювання іноземного інвестування в економіку України.*
2. *Облік, формування та зміст статутного фонду*
3. *Операції, пов'язані зі зміною структури статутного фонду.*
4. *Облік формування та використання прибутку в спільних підприємствах.*

Кількість годин: 3 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок студентів з обліку міжнародних інвестиційних операцій.

Завдання 8.1

Відобразити у фінансовому обліку наведені господарські операції.

Таблиця 7

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1.	Відображено частку іноземного інвестора при формуванні статутного капіталу		
2.	Відображено курсову різницю, що виникла на дату зарахування коштів		
3.	Оприбутковано основні засоби як внесок до статутного капіталу		
4.	Сплачено митниці митний збір		
5.	Сплачено ПДВ при імпорті		
6.	Нарахована заборгованість за транспортування основних засобів		
7.	Відображено податковий кредит з ПДВ		
8.	Включена вартість митних зборів у первісну вартість основних засобів		
9.	Сплачено збір за державну реєстрацію іноземних інвестицій		
10.	Вартість використаних виробничих запасів включена до первісної вартості основних засобів		
11.	Понесені витрати на введення в експлуатацію основних засобів включено до первісної вартості основних засобів		
12.	Відображено частку іноземного інвестора при формуванні статутного капіталу		

Питання для обговорення:

1. Розкрийте поняття іноземних інвестицій.
2. Дайте характеристику іноземних інвесторів.
3. Назвіть найпоширеніші види іноземних інвестицій.
4. В яких формах здійснюються іноземні інвестиції?
5. Які гарантії передбачені вітчизняним законодавством для іноземних інвесторів?
6. Як класифікуються підприємства залежно від участі

7. Охарактеризуйте порядок реєстрації іноземних інвестицій.
8. Особливості обліку отримання інвестицій.
9. Особливості обліку врахування заборгованості засновників.
10. Сутність і мета створення спеціальних економічних зон.

Література: [4, с. 161-176; 7].

Практичне заняття № 9

ТЕМА: «МЕТОДИКА ОБЛІКУ СПЕЦИФІЧНИХ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ (ЛІЗИНГОВИХ, РЕЕКСПОРТНИХ ТА РЕІМПОРТНИХ, КОНСИГНАЦІЙНИХ ТА КОМІСІЙНИХ). РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ»

План заняття:

1. Облік лізингових операцій
2. Облік реекспортних та реімпортних операцій
3. Облік консигнаційних та комісійних операцій

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок студентів з обліку міжнародних специфічних операцій.

Завдання 8.1

ПАТ «Креатив» уклало угоду з нерезидентом на оперативну оренду станків вартістю 80000 євро.

Термін оренди — 5 років.

Угодою передбачено нарахування і оплата оренди щомісяця у розмірі 1500 євро.

Митні витрати:

- митний збір — 1,5% від митної вартості станків;
- ввізне мито — 10% від митної вартості станків.

Курс НБУ:

- на дату митного оформлення ввезення станків — 26,25 грн./євро;
- на дату нарахування орендної плати курс НБУ — 26,30 грн./євро;
- на дату перерахування орендної плати курс НБУ — 26,33

грн./євро.

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. здійснити розрахунки.

Завдання 8.2

Між ПАТ «Креатив» та іноземним підприємством-нерезидентом укладена угода на переробку давальницької сировини, відповідно до якої резидент — замовник, а нерезидент — виконавець.

Вартість послуг з переробки давальницької сировини, відповідно до укладеної угоди, складає 12000 доларів США.

23.05 ПАТ «Креатив» відвантажує на адресу іноземного підприємства давальницьку сировину, для виготовлення готової продукції, загальна вартість якої 94000 доларів США. Курс НБУ — 25,12 грн./\$.

За митне оформлення при вивезенні давальницької сировини сплачено митний збір у сумі 1500 грн.

29.06 було підписано акт виконаних робіт і оформлена ввізна ВМД на готову продукцію, виготовлену з давальницької сировини.

Курс НБУ — 25,17 грн./\$.

Під час оформлення ВМД на ввезення від виконавця готової продукції сплачено митний збір у сумі 1450 грн.

В рахунок оплати послуг з переробки давальницької сировини ПАТ «Креатив» відвантажило:

- сировину на суму 5000\$. Фактична вартість якої склала 57000 грн.;
- готову продукцію на суму — 7000\$. Фактична вартість якої склала 140000 грн.

На дату митного оформлення ВМД при вивезенні сировини і готової продукції, курс НБУ — 25,20 грн./\$.

За митне оформлення при вивезенні сировини і готової продукції було сплачено митний збір у сумі 1020 грн.

Завдання:

1. скласти журнал реєстрації господарських операцій;
2. вказати первинні документи;
3. здійснити необхідні розрахунки.

Питання для обговорення:

1. Розкрийте поняття реекспорт та реімпорт.
2. Дайте характеристику митного режиму реімпорту.
3. Охарактеризуйте схему обліку реімпорتنних операцій.
4. Яким чином оподатковуються експортно-імпорتنні операції без їх ввезення і вивезення?
5. Які гарантії передбачені вітчизняним законодавством для іноземних інвесторів?
6. Документальне оформлення лізингових операцій.
7. Порядок відображення в бухгалтерському обліку лізингових операцій.
8. Що таке консигнаційна операція?
9. Особливості обліку комісійних операцій.
10. Особливості обліку консигнаційних операцій.

Література: [2, с. 364-388, 445-478, 481-509; 5].

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Валютні операції. Порядок здійснення та обліку [текст] практичний посібник : – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 342 с.
2. Кадуріна Л.О., Стрельнікова М.С. Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: теорія, практика, рекомендації : Навчальний посібник. – К. : «Центр учбової літератури», 2007. – 606 с.
3. Левицька С.О. Облік і звітність в оподаткуванні: Підручник / С.О. Левицька, С.В. Свірко, О.О. Осадча. – Рівне : НУВГП, 2013. – 298 с.
4. Облік зовнішньоекономічної діяльності : Навчальний посібник / Рудницький В.С., Бачинський В.І., Хомедюк В.О., Боровик О.М. – Рівне : НУВГП, 2010. – 242 с.

Допоміжна література

5. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

6. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

7. Про зовнішньоекономічну діяльність : закон України від 16.04.1991 № 959-XII / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

8. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності : закон України від 23.12.1998 № 351-XIV / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/351-14>.

9. Інструкція про порядок здійснення контролю за експортними, імпорнтними операціями : Постанова правління Національного банку України від 24.03.1999 № 136.

10. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон : Наказ Міністерства фінансів України від 13.03.98 № 59.

11. Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів : Постанова Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р. № 98.

12. Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам : Постанова правління Національного банку України від 17.06.2004 № 270.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.lib.rv.ua/> – Рівненська державна обласна бібліотека.

2. <http://www.library.snu.edu.ua/> – Наукова бібліотека.

3. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського

4. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/> – Законодавство України.

5. <http://www.rstu.rv.ua/book.html/> – Бібліотека НУВГП.